

การสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในต่างประเทศ

Building Faith in Buddhists in Foreign Countries

พระปลัดกล้าณรงค์ ญาณวีโร¹, พระมหาสมบัติ ธนปญโญ², พระมหาเผด็จ จิรกุล³

Phrapalad Klanarong Yanawero¹, Phramaha Sombat Dhanapaño², Phramaha Padet Chirakulo³

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย^{1,2,3}

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand^{1,2,3}

Email: kla_narong@yahoo.com¹

Received: 2021-01-16; Revised: 2021-03-17; Accepted: 2021-03-18

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในต่างประเทศ 2) เพื่อสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในต่างประเทศ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยมีระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย 1) การศึกษาเอกสาร 2) การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 7 รูป วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และการวิจัยเชิงปริมาณ คือ การแจกแบบสอบถามพุทธศาสนิกชน ในต่างประเทศ ในทวีปยุโรป จำนวน 300 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศ พบว่า การบริหารกิจการคณะสงฆ์ตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ พบปัญหาอุปสรรคในงานแต่ละด้าน ในลักษณะภาพรวม 4 ด้าน คือ (1) ด้านพระธรรมทูต (2) ด้านการเทศน์สอน (3) ด้านสื่ออุปกรณ์การสอน (4) ด้านกิจกรรมทางศาสนา 2) การสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศ มี 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการวางแผนกิจกรรม (2) ด้านการพัฒนาปรับปรุงความดีพื้นฐานสากล 5 ประการ (3) ด้านการเรียนรู้ ตอบปัญหาธรรมะ และ (4) ด้านการเป็นกัลยาณมิตร เป็นการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศ ที่ดี

คำสำคัญ: การสร้างศรัทธา, พุทธศาสนิกชน, ทวีปยุโรป, ต่างประเทศ

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the state of building faith in Buddhists abroad 2) To build faith of Buddhists in foreign countries It is a mixed method research with qualitative research methods consisting of 1) document study 2) interviewing 7 key informants, analyzing the data with content analysis. And quantitative research is to distribute 300 questionnaires from foreign Buddhists in Europe. Data were analyzed using basic statistics such as mean and standard deviation.

The results of the research showed that: 1) The state of building the faith of Buddhists in the country found that the administration of the Sangha affairs in accordance with the roles and responsibilities Found problems and obstacles in each area of work in 4 aspects as follows: (1) Dharma Missionary (2) Sermon Teaching (3) Media Teaching Equipment (4) Religious Activities 2) There are 4 aspects of building up the faith of Buddhists in the country: (1) Practice an Activity Planning (2) Development of 5 basic global merit 5 (3) Learning and answering Dharma problems (Learning Dharma) and (4) Acts of a Like Friend (Act Like a True Friend) is the faith building of Buddhists in good countries.

Keywords: Building faith, Buddhists, Europe, Foreign Countries.

บทนำ

ปัจจุบันนี้ชาวต่างชาติสนใจพุทธศาสนาจำนวนเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันคนไทยก็สนใจนับถือศาสนาอื่นในต่างประเทศ คนเป็นทุกข์ทางใจมากขึ้น แต่ไม่มีวิธีที่ดีแก้ไข เมื่อได้ศึกษาพุทธศาสนาก็เห็นว่าเป็นคำสอนที่ดีในทวีปยุโรป เป็นทวีปยุโรปมีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 6 จากทั้งหมด 7 ทวีป มีความเป็นมาที่ยาวนานมีศาสนาคริสต์เป็นศาสนาหลัก ศาสนาพุทธจึงเป็นสิ่งใหม่สำหรับชาวยุโรป ลักษณะทั่วไปของชาวยุโรปมีวัฒนธรรมแสงปัญญา จึงค่อนข้างเข้ากันได้ดีกับหลักการทางพระพุทธศาสนาที่มุ่งให้ความเสรีทางความคิด สนับสนุนการใช้เหตุผล เกิดขึ้นเพื่อความสุขแก่มหาชนเป็นการเกิดประโยชน์ ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ดังพระพุทธดำรัสในวันที่ส่งพระพุทธสาวก 60 องค์ออกไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาในยุคแรก ความว่า

“จรถ ภิกขเว จาริกัม พุชฺชนหิตาย พุชฺชนสุขาย โลกานุกมปาย อตถาย หิตาย สุขาย เทวมนุสฺसानัม มา เกน เทว อคมิตถ เทเสถ ภิกขเว ธมฺมํ อาทิกถยาณํ มชฺเฌกถยาณํ ปรีโยสานกถยาณํ สาตถํ สพฺพญฺชนํ เกวลปรีฏญฺญํ ปรีสุทฺธํ พรหมจรรย์ ปกาเสถ”

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย พวกเธอจงเที่ยวจาริกไปเพื่อประโยชน์และความสุขแก่ชนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์โลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูล และความสุขแก่พวกทวยเทพและมนุษย์ อย่าไปโดยทางเดียวกันสองรูป จงแสดงธรรมมีความงามในเบื้องต้น มีความงามในท่ามกลาง และความงามในที่สุด จงประกาศพรหมจรรย์ พร้อมทั้งอรรถและพยัญชนะบริสุทธิ์บริบูรณ์ครบถ้วน” (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาออกไปในหลาย ๆ พื้นที่ทั่วโลกทำให้พระพุทธศาสนาเป็นที่รู้จักและมีผู้ศรัทธาเลื่อมใสเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก และเมื่อพระพุทธศาสนาแผ่ขยายออกไปยังประเทศใดแล้ว ได้ลงหลักปักฐานมั่นคงในที่นั้นก็เกิดจากการสร้างศรัทธาของพระภิกษุสงฆ์ในประเทศนั้น ๆ ออกไป จนเกิดการสร้างอารามที่พัก เกิดวัดวาอารามที่บำเพ็ญกุศลปฏิบัติธรรม การสร้างศรัทธาจึงมีความจำเป็น ต่อการดำรงอยู่ของพระพุทธศาสนาในประเทศนั้น ๆ อย่างยิ่ง พระพุทธศาสนานิกายเถรวาท ทั้งหมดนิกายและธรรมยุติ ที่มี

ความสำเร็จในด้านการเผยแผ่ สิ่งปลูกสร้าง และการบริหารการจัดการตามแบบอย่างวัดในพระพุทธศาสนา ตามหลักธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีการฝึกอบรมบุคลากรเพื่อมารองรับงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา อย่างเป็นระบบ (ธรรมะไทย, 2563)

จากหลักฐานการค้นพบดังกล่าวสันนิษฐานได้ว่า ชาวไวคิงรู้จักพระพุทธศาสนาและปฏิบัติตาม ประเพณีพระพุทธศาสนาแล้ว ยุคไวคิงอยู่ในระหว่าง พ.ศ. 1300 - 1800 ชาวไวคิงโบราณ ได้แก่กลุ่มประเทศ สแกนดิเนเวีย ได้แก่ สวีเดน นอร์เวย์ ฟินแลนด์และเดนมาร์ก พิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์สวีเดนจัดเป็นพิพิธภัณฑสถาน เรื่องราวไวคิงมากที่สุดของโลก เพราะมีสิ่งของเกี่ยวกับไวคิงมากกว่าสิบล้านชิ้น นับได้ว่าพระพุทธศาสนา เป็นที่รู้จักและมีคนนับถือในกลุ่มชนชาวไวคิงมากกว่าหนึ่งพันสองร้อยกว่าปี และจากหลักฐานการค้นพบ ดังกล่าว ทำให้รู้ว่าพระพุทธศาสนาได้เผยแผ่ไปถึงดินแดนขั้วโลกเหนือ เส้นทางไกลสุดในการเดินทางเผยแผ่ ของพระพุทธศาสนา ปัจจุบันในกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียมีวัดพระพุทธศาสนาอยู่ในทุกประเทศ (ข่าววัดสระเกษ, 2562)

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในต่างประเทศ
- 2) เพื่อสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในต่างประเทศ

การทบทวนวรรณกรรม

พุทธวิธีการสอนการเผยแผ่ของพระพุทธเจ้า โดยศึกษาพุทธวิธีการสอนผ่านพุทธกิจ พุทธกิจคือการทำหน้าที่ความเป็นพระพุทธเจ้า แต่ละวันมีกิจต้องปฏิบัติ 5 ช่วงเวลา เพื่อให้พุทธวิธีการสอนที่ตั้งไว้บรรลุผล พุทธวิธีการสอนจะบรรลุผลน้อยมากอย่างไรนั้น คุุผลของพุทธกิจ ที่เรียกว่า พุทธจริยา คือ จริยาที่เกิดประโยชน์ต่อชาวโลก เรียกว่า โลกัตถจริยา ประโยชน์ต่อคณาญาติ เรียกว่า ญาติัตถจริยา และประโยชน์ต่อความเป็นพระพุทธเจ้า เรียกว่า พุทธัตถจริยา โดยจริยาทั้ง 3 นี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์จากพุทธวิธีการสอนผ่านการสร้างพุทธสาวก เพื่อให้เป็นบุคคลต้นแบบและเป็นธรรมจักรบุคคล แล้วส่งไปช่วยเหลือ สนับสนุน การเผยแผ่ อันเป็นพุทธกิจของพระพุทธองค์ในระดับบุคคล จากนั้นจึงทรงสร้างพุทธชุมชนด้วยธรรมวินัย เพื่อให้เป็นสังคมต้นแบบ และเป็นประจักษ์พยานแก่สังคมช่วยส่งเสริมพุทธกิจในระดับสังคม และในที่สุดทรงสร้างเครือข่ายชาวพุทธจากสาธุชนผู้มีจิตศรัทธาเลื่อมใส เพื่อให้เป็นอุบาสกบริษัท อุบาสิกาบริษัท ผู้เข้าใจพระพุทธศาสนา มีหลักธรรมสำหรับศึกษาปฏิบัติอีกชั้นหนึ่ง จนเกิดความรู้ความเข้าใจในธรรม มีความกล้ากล้าสามารถร่วมกับ ภิกษุบริษัท และภิกษุณีบริษัท ในนามพุทธบริษัท 4 เพื่อร่วมกันปกป้อง รักษา และสืบทอดอายุพระพุทธศาสนา ไว้ให้ธรรมได้เป็นประโยชน์ทั้งในระดับโลกัตถจริยา ญาติัตถจริยา และพุทธัตถจริยาอย่างสมบูรณ์ บรรลุผลสำเร็จตามพุทธวิธีการสอนของพระพุทธเจ้าที่ทรงตั้งไว้ทั้งก่อนและหลังการตรัสรู้ทุกประการ

สมุณทนา คณาเจริญ (2548, หน้า 98) ให้ความหมายว่า ศรัทธาในพระพุทธศาสนา หมายถึง ความเชื่อ ความนับถือที่ประกอบด้วยปัญญา และเหตุผล เพราะพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งปัญญา เน้นสอนคนให้มีเหตุผล ไม่เชื่ออย่างมกมาย คำสอนของพระพุทธเจ้า ถ้ามีองค์ประกอบศรัทธา แล้วจะต้องมีองค์ประกอบด้าน ปัญญาคู่กันเสมอ

ศรัทธาในทางพระพุทธศาสนามี 4 ประการ คือ

1. กัมมสัทธา เชื่อกรรม เชื่อกฎแห่งกรรม เชื่อว่ากรรมมีอยู่จริง คือ เชื่อว่า เมื่อทำอะไรโดยมีเจตนา คือ จงใจทำทั้งรู้ ย่อมเป็นกรรม คือ เป็นความชั่วความดีมีขึ้นในตน เป็นเหตุปัจจัยก่อให้เกิดผลดีผลร้ายสืบเนื่องต่อไป การกระทำไม่ว่าแง่ดี และเชื่อว่าผลที่ต้องการ จะสำเร็จได้ด้วยการกระทำ มิใช่ด้วยอำนาจหรืออนาคตโชค เป็นต้น

2. วิปากสัทธา เชื่อวิปาก เชื่อผลของกรรม เชื่อว่าผลของกรรมมีจริง คือ เชื่อว่ากรรมที่ทำแล้วย่อมมีผล และผลต้องมีเหตุ ผลดีเกิดจากกรรมดี ผลชั่วเกิดจากกรรมชั่ว

3. กัมมัสสกตาสัทธา เชื่อความที่สัตว์มีกรรมเป็นของตน เชื่อว่าแต่ละคนเป็นเจ้าของ จะต้องรับผิดชอบส่วยวิปาก เป็นไปตามกรรมของตน

4. ตถาคตโพธิสัทธา เชื่อความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า มั่นใจในองค์พระตถาคต ว่าเป็นพระสัมมาสัมพุทธะ ทรงพระคุณทั้ง 9 ประการ ตรัสธรรม บัญญัติวินัยไว้ด้วยดี ทรงเป็นผู้นำทางที่แสดงให้เห็นว่ามนุษย์ คือเราทุกคนนี้ หากฝึกตนด้วยดีก็สามารถเข้าถึงภูมิธรรมสูงสุด บริสุทธิหลุดพ้นได้ ดังที่พระองค์ทรงบำเพ็ญไว้ (อง.สตตก. (ไทย) 23/4/3)

เหตุแห่งศรัทธา

แรงจูงใจหรือสาเหตุที่ก่อให้เกิดศรัทธาความเชื่อนั้น ท่านกล่าวไว้ว่ามีอยู่ 4 ประการ คือ

1. รูปลักษณะสัทธา เชื่อเพราะถือรูปเป็นประมาณ พอใจในรูปสมบัติ ชอบรูปร่างสวย สง่างาม ผิวพรรณหมดจดผ่องใส

2. โฉมสัทธา เชื่อเพราะถือเอาเสียงเป็นประมาณ เกิดความเชื่อเพราะเสียง ชอบฟังเสียงไพเราะ หรืออีกนัยหนึ่งว่า ผู้ถือชื่อเสียงกิตติศัพท์หรือความโด่งดังเป็นประมาณ ศรัทธาเพราะมีชื่อเสียง

3. ลูขัณณสัทธา เชื่อเพราะถือความเคร่งหมองเป็นประมาณ ศรัทธาเพราะเห็นว่าเป็นผู้ครองผ้าเก่า อยู่เรียบง่าย

4. ธัมมปมาณสัทธา เชื่อเพราะถือธรรมเป็นประมาณ พอใจในเนื้อหาธรรมและการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ เช่น ศรัทธาเพราะได้ฟังธรรม ศรัทธาเพราะเห็นภิกษุรักษามารยาทเรียบร้อยสำรวมอินทรีย์ (มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2526)

ลักษณะของผู้มีศรัทธา

ลักษณะของบุคคลผู้มีศรัทธามีอยู่ 3 ประการ ดังนี้

1. เป็นผู้ใคร่ที่จะเห็นท่านผู้มีศีล

2. เป็นผู้ปรารถนาจะฟังพระสัทธรรม

3. มีน้ำใจปราศจากความตระหนี่อันเป็นมลทิน มีจาคะยินดีในการสละ ยินดีในทานและการแจกจ่ายทาน (องจตุกก. 21/65/93)

ศรัทธาทางพระพุทธศาสนา ไม่ใช่การเชื่ออย่างไม่มีเหตุผล แต่เป็นความเชื่อที่มีปัญญา มีเหตุผลมาประกอบการพิจารณาอยู่ด้วย เพราะหากมีแต่ศรัทธาอย่างเดียวก็อาจกลายเป็นความงมงายได้ ดังนั้นศรัทธาทางพระพุทธศาสนาจึงเป็นปัจจัยต่อการพัฒนาปัญญาเพื่อการรู้

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการศึกษา แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับ หลักธรรมตามคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกี่ยวกับศรัทธา ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนด

กรอบแนวคิดการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย โดยนำข้อมูลความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เพื่อสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาการศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในต่างประเทศ โดยการ
1) การศึกษาดำรง เอกสาร บทความวิชาการ สื่อออนไลน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ 2) ตรวจสอบโดยการ
ตอบแบบสอบถาม (Questionnaire) เชิงปริมาณ มีจำนวน 300 คน ประชากรกลุ่มตัวอย่างคือ พุทธศาสนิกชน
ในทวีปยุโรป วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในต่างประเทศ ได้แก่ การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล
สำคัญจำนวน 6 รูป ด้วยการเลือกเจาะจง (Purposive Selection) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1) สภาพการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในต่างประเทศ พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ด้านพระธรรมทูต พบว่า พระธรรมทูตที่มาปฏิบัติศาสนกิจในต่างประเทศ มีศักยภาพในการอบรม
เทศน์สอน การให้คำตอบแทนแก่พระธรรมทูต ตามความเหมาะสมกับภาระงานในการปฏิบัติเท่าที่สามารถจะ
ช่วยเหลือได้

ด้านการเทศน์สอน พบว่า พระสงฆ์ มีประสบการณ์ มีเทคนิควิธีที่หลากหลายที่สามารถสอนให้
แรงจูงใจ และมีคุณภาพที่มีการยอมรับ ทำให้พุทธศาสนิกชนเข้าวัดเพิ่มมากขึ้น

ด้านสื่ออุปกรณ์การสอน พบว่า วัดขาดบุคลากรในการผลิตสื่อประกอบการบรรยายที่หลากหลาย
เทศน์ปากเปล่าไม่มีสื่อประกอบ

ด้านกิจกรรมทางศาสนา พบว่า ทุกวัดมีกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเพื่อให้
พุทธศาสนิกชนได้เข้าวัดทำบุญ และยังมีกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ตามเทศกาลต่าง ๆ

2) การสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในต่างประเทศ พบว่า มีองค์ประกอบหลัก ประกอบด้วย
3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อม (Environment) 2) หลักการ (Principle)
3) วัตถุประสงค์ (Object) รายละเอียดดังนี้

1. สภาพแวดล้อม (Environment) ได้แก่ สภาพทั่วไปที่มีผลต่อการนำเอารูปแบบไปใช้
1) สภาพแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอกต้องเอื้ออำนวย เช่น นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป็นต้น และ
2) ความแตกต่างระหว่างปัจจัยของพระสงฆ์ และพุทธศาสนิกชน

2. หลักการ (Principle) ได้แก่ แนวคิดพื้นฐาน และเงื่อนไขการนำไปใช้ เงื่อนไข ที่จะทำให้การนำ
รูปแบบไปใช้ประสบผลสำเร็จ และข้อระมัดระวังเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น ดังนี้

2.1 พระภิกษุสงฆ์ต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้ก่อให้เกิดความเลื่อมใสแก่พุทธศาสนิกชน
ประกอบด้วย 1) ภิกษุเป็นผู้มีศรัทธา 2) มีศีล 3) เป็นพหูสูต 4) เป็นธรรมกถึก 5) เข้าสู่บริษัท 6) แก้วกล้า
แสดงธรรม 7) ทรงวินัย 8) อยู่เสนาสนะอันสงัด

2.2 พุทธศาสนิกชนพึงมีศรัทธาที่ประกอบด้วย พละ 7 คือ ศรัทธาพละ วิริยพละ หิริพละ โอตตัปปพละ สติพละ สมาธิพละ และปัญญาพละ

2.3 พุทธศาสนิกชนควรได้อานิสงส์ของศรัทธา 5 ประการ คือ 1) เมื่อจะอนุเคราะห์ ย่อมอนุเคราะห์ผู้มีศรัทธาก่อน 2) เมื่อจะเข้าไปหา ย่อมเข้าไปหาผู้มีศรัทธาก่อน 3) เมื่อจะต้อนรับ ย่อมต้อนรับผู้มีศรัทธาก่อน 4) เมื่อจะแสดงธรรม ย่อมแสดงธรรมแก่ผู้มีศรัทธาก่อน 5) เมื่อละโลกย่อมเกิดในสุคติโลกสวรรค์

3. วัตถุประสงค์ (Object) ได้แก่ เป้าหมายในการพัฒนารูปแบบขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเพื่อให้การดำเนินงานเกิดผลดีอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเป็นประโยชน์ของการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชน ได้แก่

3.1 เพื่อให้พุทธศาสนิกชนเป็นผู้ใดในการเห็นผู้มีศีลทั้งหลาย โดยใช้รูปแบบการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย

3.2 เพื่อให้พุทธศาสนิกชนเป็นผู้ใดที่จะพึงธรรม โดยใช้รูปแบบการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย

3.3 เพื่อให้พุทธศาสนิกชนเป็นผู้มีใจปราศจากมลทิน ยินดีในการสละ พอใจในการให้และแบ่งปัน โดยใช้รูปแบบการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย

ส่วนที่ 2 ตัวแบบ ประกอบด้วย 1) ระบบการดำเนินการ (System) 2) กระบวนการดำเนินการ (Management Process) รายละเอียดดังนี้

1. ระบบการดำเนินการ คณะกรรมการบริหารสมาคมแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อรับผิดชอบ ประชุม คณะทำงานเกี่ยวกับทิศทางนโยบายและมาตรการการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในการวางแผนการจัดการร่วมกัน ร่วมจัดหางบประมาณ ตรวจสอบงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ดำเนินการในการจัดการการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชน อย่างเป็นระบบ สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ ประชุมชี้แจงคณะสงฆ์ พุทธศาสนิกชน และชุมชนเครือข่ายรับฟังความคิดเห็นและวางแผนดำเนินการร่วมกัน ร่วมจัดการการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนตามแผนงานที่กำหนดร่วมกัน ดำเนินการจัดการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนร่วมกัน โดยมีการประเมินผล สรุปรายงานผลการดำเนินการในภาพรวมและเผยแพร่ให้แก่สาธารณชนต่อไป

2. กระบวนการดำเนินการ (Management Process) การสร้างศรัทธา ได้แก่ วิธีการดำเนินงาน กิจกรรม และอื่น ๆ ที่ต้องดำเนินการเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ประกอบด้วยดำเนินการตามองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการวางแผนกิจวัตรกิจกรรม (Practice an Activity) พระภิกษุมีกิจวัตรที่แตกต่างจากการบริหารเวลาในชีวิตประจำวันของคฤหัสถ์ คฤหัสถ์จะต้องเรียนรู้ว่าเป้าหมายชีวิต คือ การบรรลุพระนิพพาน เมื่อพวกเขาได้รู้ถึงเป้าหมายนี้แล้ว ก็จะพยายามทำให้เรื่องการแสวงหาทางวัตถุและการอบรมจิตใจให้บริสุทธิ์ไปด้วยกันได้ เมื่อตื่นนอนก็สวดมนต์ทำวัตรเช้า และทำสมาธิ เพื่อให้ได้ความสงบใจ เตรียมจิตใจให้พร้อมสำหรับการเผชิญปัญหาในชีวิตและธุรกิจการงาน ก่อนเข้านอนสวดมนต์และนั่งสมาธิอีกครั้งหนึ่งเพื่อชำระกาย วาจา ใจ ให้สะอาดบริสุทธิ์ และพบความสงบ ปลอดภัยจากความคิดและความเคร่งเครียดในชีวิตประจำวัน สิ่งเหล่านี้เป็นข้อพึงปฏิบัติของชาวพุทธที่แท้จริง ในวันสำคัญทางศาสนา คฤหัสถ์ก็จะมาวัด ฟังธรรมะ, เจริญสมาธิภาวนา, สร้างบุญกุศล (ความดี) และรักษาศีล 8

2) ด้านการพัฒนาปรับปรุงความดีพื้นฐานสากล 5 ประการ (Global Merit 5) ความดีพื้นฐานสากล 5 ประการ คือ คุณลักษณะพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนต้องมี เพื่อพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ และพัฒนาสังคมให้มีความเจริญงอกงาม และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข โดยคุณลักษณะเหล่านี้จะต้องฝึกฝนเป็นประจำทุกวันจนเป็นนิสัย ผ่านห้องต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน 5 ห้อง คือ (1) ห้องนอน (2) ห้องน้ำ (3) ห้องแต่งตัว (4) ห้องอาหาร (5) ห้องทำงานหรือห้องเรียน ความดีพื้นฐานสากล 5 ประการ ประกอบด้วย 1) ความสะอาด หมายถึง ปราศจากสิ่งแปลกปลอม อันจะทำให้เสียคุณภาพ 2) ความเป็นระเบียบ หมายถึง เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ถูกลำดับ เป็นแถว เป็นแนว ไม่ขัดขวาง ไม่สับสน 3) ความสุภาพ หมายถึง ความสามารถในการควบคุมกิริยาทางกาย วาจาให้เป็นปกติ ไม่ทำให้ผู้อื่นเกิดความรู้สึกในทางไม่ดี 4) ความตรงต่อเวลา หมายถึง ความสามารถในการควบคุมตนเอง ในการ เริ่ม ทำ เลิกงานให้เป็นไปตามที่กำหนด 5) การมีสมาธิ (Meditation) หมายถึง ความสามารถในการควบคุมจิตใจ อารมณ์ให้ตั้งมั่นเป็นหนึ่ง เพื่อให้เกิดความบริสุทธิ์ ผ่องใสขึ้นจากภายใน

ความดีพื้นฐานสากล 5 ประการ หากพระภิกษุและพุทธศาสนิกชนฝึกอยู่เป็นประจำจะทำให้มีพื้นฐานเบื้องต้น ที่จะพัฒนาตนเองนำไปสู่การเป็นผู้ที่มีศรัทธายึดมั่นในพระรัตนตรัย ทำให้มีจิตใจที่ผ่องใส และจะทำให้มีนิสัยบัณฑิตที่มีคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐานที่ดีต่อไป เป็นการสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นกับพุทธศาสนิกชนได้เป็นอย่างดี

3. ด้านการเรียนรู้ การสอน และการสอบตอบปัญหาธรรมะ (Learning Dharma) นักธรรมหรือธรรมศึกษา แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ชั้นตรี ชั้นโท และชั้นเอก มีการสอบวัดผลทุกปี หากวัดมีครูพระสอนพระปริยัติธรรมที่มีความรู้ความสามารถ ย่อมก่อให้เกิดศรัทธากับพุทธศาสนิกชนที่มาศึกษาพระปริยัติ อันจะนำไปสู่ความศรัทธาต่อการปฏิบัติ เมื่อได้ศึกษาพุทธประวัติ หลักธรรม หลักศาสนพิธี และวินัยของชาวพุทธ

4. ด้านการเป็นกัลยาณมิตร (Act Like a True Friend) การทำหน้าที่กัลยาณมิตรจะต้องเป็นคนพูดดีและพูดเป็น กล่าวคือ คนพูดเป็นนอกจากเตรียมเรื่องมาดีแล้ว จะต้องเป็นผู้ที่คิดให้รอบคอบและมีสติ ก่อนที่จะพูด และมีการกลั่นกรองคำพูดให้ละเอียดอ่อนเสียก่อนแล้วจึงค่อยพูด เพราะการใช้คำพูดหากสามารถอธิบายได้ยิ่งละเอียดอ่อนลึกซึ้งเท่าไร ก็ยังสามารถทำให้เกิดความประทับใจคนฟังได้ลึกและได้นาน ตรงกันข้ามคำพูดยิ่งหยาบเท่าไร ก็กลับจะทำให้เกิดความระคายทั้งหู ระคายทั้งใจมากขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงให้หลักในการพูดไว้ถึง 5 ประการด้วยกัน คือ พูดด้วยจิตเมตตา พูดแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ พูดถ้อยคำที่ไพเราะ พูดถ้อยคำที่เป็นจริง พูดถูกกาลเทศะ

ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการนำไปใช้ ประกอบด้วย 1) โครงสร้าง (Structure) 2) การตัดสินใจ (Decision Making) 3) การประเมิน รายละเอียดดังนี้

1. โครงสร้าง (Structure) ได้แก่ ความเชื่อมโยงซึ่งกันและกันขององค์ประกอบต่าง ๆ

2. การตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึง กระบวนการเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่ง จากหลาย ๆ ทางเลือกที่ได้พิจารณา หรือประเมินอย่างดีแล้วว่า เป็นทางให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของรูปแบบ

3. แนวทางการประเมิน การกำหนดแนวทาง และเครื่องมือในการประเมินผลรูปแบบ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบว่ารูปแบบทำหน้าที่ตามที่ออกแบบไว้มากน้อยเพียงใด พระสงฆ์ และพุทธศาสนิกชน

จะต้องอยู่ร่วมกันอย่างกัลยาณมิตร อาศัยหลักพุทธธรรม คือ ศรัทธาในปัญญาตรัสรู้ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อย่างมั่นคงตลอดไป

อภิปรายผล

สภาพการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย พบว่า สภาพปัญหาคนห่างวัด ไม่ค่อยเข้าวัด ไม่รู้ขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมที่แฝงอยู่ในคำสอนของพระพุทธศาสนา ประกอบกับต้องประกอบอาชีพเพื่อความอยู่รอดของตนและครอบครัว ทำให้ไม่มีเวลามาวัด อีกทั้งความเป็นสังคมที่อยู่ในยุควัตถุนิยมและการเห็นเงินเป็นสิ่งสำคัญ ทำให้คนเลือกที่จะแสวงหาเงินก่อน ประกอบกับการไปวัดก็จำเป็นต้องใช้เงินอีกเช่นกัน ก็เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การไปวัดเป็นเรื่องยาก ยังมีชาวการปฏิบัติตัวไม่ดีของพระสงฆ์เป็นข่าวโด่งดังก็ยิ่งทำให้ความศรัทธาของพุทธศาสนิกชนลดน้อยถอยลงไปอีก ดังนั้น พระสงฆ์ต้องมีรูปแบบในการสร้างศรัทธาโดยการทำงานเชิงรุก เข้าหาพุทธศาสนิกชนเพื่อนำพาให้พุทธศาสนิกชนเข้าวัด ทำบุญ ศึกษารธรรม ปฏิบัติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัตน์ พักน้อย (2561) ที่ศึกษาภาพลักษณ์ของพระพุทธศาสนาในมุมมองของพุทธศาสนิกชนชาวไทย พบว่า มุมมองของพุทธศาสนิกชนที่มีต่อพระพุทธศาสนา มีการเปลี่ยนแปลงไป โดยเงื่อนไขหนึ่งที่มีความสำคัญคือการประกอบอาชีพ และ เงินตรา ซึ่งคนส่วนใหญ่มีความมุ่งมั่น และใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำมาหากิน เพื่อให้มีรายได้และมีตำแหน่งหน้าที่การงานสูง จนเกิดการ ละทิ้งและไม่มีเวลาในการเข้าร่วมประกอบพิธีกรรม ตามวิถีทางของพุทธศาสนิกชนชาวไทย พุทธศาสนิกชนที่มาวัดในแถบประเทศสแกนดิเนเวียส่วนใหญ่มาทำบุญตามประเพณีในวันสำคัญทางศาสนา ยังมีความเชื่อความศรัทธาในเรื่องบุญกุศลที่ได้รับการปลูกฝังมาจากเมืองไทย คนที่มาวัดเป็นพวกที่คิดบวก สอดคล้องกับงานวิจัยที่ว่า ภาพลักษณ์ของศาสนบุคคล และศาสนสถานที่ปรากฏในสายตาของพุทธศาสนิกชนเป็นภาพลักษณ์เชิงบวก เช่น พระสงฆ์มีการปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด มีความรู้ความสามารถในการเผยแผ่หลักธรรมคำสอน และเป็นທີ່พึ่งทางจิตใจให้แก่พุทธศาสนิกชน เป็นต้น จากวิถีการปฏิบัติเช่นนี้ จึงทำให้ พุทธศาสนิกชนที่รับรู้ สัมผัสภาพลักษณ์สิ่งเหล่านี้ ย่อมเกิดความคิด ความรู้สึกที่ดีต่อพระพุทธศาสนา จนก่อเกิดเป็นความศรัทธาและเลื่อมใสมีผลต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานของจันทิมา พูลทรัพย์ (2558) ที่ทำการศึกษาปัจจัยการ ตัดสินใจในการทำบุญของพุทธศาสนิกชน วัดจำปา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ที่พบว่า พุทธศาสนิกชนส่วนใหญ่มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนา ทั้งนี้เนื่องจากหลักคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสิ่งที่นำไปปฏิบัติได้จริง เป็นสิริมงคล และส่งเสริมให้เกิด ความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต

กระบวนการดำเนินการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย ประกอบไปด้วย (1) ด้านการวางแผนกิจกรรม (2) ด้านการเรียน การสอน และการสอบตอบปัญหาธรรมะ (3) ด้านการพัฒนาปรับปรุงความดีพื้นฐานสากล 5 ประการ และ (4) ด้านการเป็นกัลยาณมิตร

ด้านการวางแผนกิจกรรม โดยภาพรวม พบว่า ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นประโยชน์ และด้านความถูกต้อง ตามลำดับ แสดงว่ามีความเป็นไปได้มากที่จะใช้เป็นกระบวนการดำเนินการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชน เป็นอันดับแรก เพราะแต่ละวัดย่อมมีกิจกรรมในการสวดมนต์ทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็นเป็นประจำอยู่แล้ว และยังมีกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเทศกาลทุกวัดเหมือนกันอยู่แล้ว ส่วนความเหมาะสมขึ้นกับบริบทของแต่ละวัดว่าจะมีมากน้อยเพียงใด ด้านการเรียน

การสอน และการสอบตอบปัญหาธรรมะเพื่อการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย โดยภาพรวม พบว่า ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเป็นประโยชน์ และด้านความถูกต้อง ตามลำดับ แสดงว่าแต่ละวัดควรจัดให้มีการเรียน การสอน และการจัดสอบตอบปัญหาธรรมะ หรือการแสดง ธรรม การสนทนาธรรม เพื่อให้พุทธศาสนิกชนมีความศรัทธาในหลักธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เชื่อในปัญญาตรัสรู้ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สามารถนำธรรมะไปปฏิบัติให้ชีวิตมีความสุขความเจริญได้ตาม สมควรแก่การปฏิบัติของบุคคลนั้น ด้านการพัฒนาปรับปรุงความดีพื้นฐานสากล 5 ประการเพื่อการสร้าง ศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย โดยภาพรวม พบว่า ด้านความเหมาะสม ด้านความ เป็นไปได้ ด้านความถูกต้อง และด้านความเป็นประโยชน์ ตามลำดับ แสดงว่า พุทธศาสนิกชนควรที่จะพัฒนา ตนเองตามหลักความดีพื้นฐานสากล 5 ประการ เหมาะที่จะนำไปปฏิบัติให้เกิดความเคยชินในชีวิตประจำวัน เพื่อสร้างศรัทธาในตนในความดีที่ปฏิบัติ เพื่อความสุขของตนและครอบครัว และด้านการทำหน้าที่กัลยาณมิตร เพื่อการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย โดยภาพรวม พบว่า ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ ด้านความถูกต้อง และด้านความเป็นประโยชน์ ตามลำดับ แสดงว่า พุทธศาสนิกชน นอกจากจะมีศรัทธาในการทำความดีด้วยตนเองแล้ว ยังต้องทำหน้าที่ชักชวนบุคคลรอบตัวให้มาศึกษาหลักการ แห่งการทำความคิด ชักชวนให้มาทำความดี สร้างเครือข่ายคนดีให้เกิดขึ้นในสังคม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เจ้าอาวาสควรมีบทบาทในการพัฒนาบุคลากรของวัดของตนเอง และควรให้กรรมการวัดหรือ กรรมการสมาคมเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา เพื่อสร้างความเข้าใจตรงกันและตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชน
2. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ควรมีการนิเทศ ติดตาม ให้วัดในต่างประเทศรายงานผลการ ปฏิบัติงานของวัดอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนงบประมาณ ปรับปรุงและพัฒนา พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพของ การปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น
3. วัด ควรมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภาคเอกชน เพื่อเป็นการขอความสนับสนุน ระดมทุน ในการสร้างกิจกรรมเพื่อสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชน

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรจัดกิจกรรมให้พุทธศาสนิกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในวันสำคัญต่าง ๆ มีประกาศแต่งตั้งให้เป็น คณะกรรมการจัดงาน เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นในการพัฒนา ปรับปรุงวัด พระสงฆ์ต้องทำงานเผยแผ่ เชิงรุก เข้าหาพุทธศาสนิกชน ทำตนให้เป็นที่ตั้งแห่งศรัทธา
2. ควรเลือกนำการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในต่างประเทศ ไปปรับประยุกต์ใช้ หรือ บูรณาการ ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของวัดตนเองเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางเอาไว้อย่างมี คุณภาพ

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

รูปแบบการสร้างศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในต่างประเทศ ซึ่งเป็นผลในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการ สร้างความศรัทธาโดยพระสงฆ์พระธรรมทูตเป็นหลัก ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างศรัทธา

รูปแบบอย่างอื่น เช่น รูปแบบการสร้างศรัทธาโดยคฤหัสถ์ธรรมทูต เพื่อให้เกิดมุมมองที่แตกต่างกันในการวางแผนการพัฒนาวัดและแก้ปัญหาคนห่างไกลวัด ห่างเหินศาสนา

เอกสารอ้างอิง

- ข่าววัดสระเกศ. ชาวไวกิงนับถือพระพุทธศาสนาในยุคไวกิง. ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2562, จาก <https://www.watsrakesa.com/content/12077/>
- จันทิมา พูลทรัพย์. (2558) ปัจจัยการตัดสินใจในการทำบุญของพุทธศาสนิกชน วัดจำปา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ธรรมะไทย (2563). การเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่สังคมโลก. ค้นเมื่อ 3 มกราคม 2563, จาก <http://www.dhammathai.org/thailand/missionary/index.php>
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์. (2526). พระสูตรและอรรถกถา แปลอังกูตตรนิกาย ปัญจก-ฉักกนิบาต. กรุงเทพฯ: เฉลิมชาญการพิมพ์.
- สุนทนา คณาเจริญ. (2548). ศรัทธาในพระพุทธศาสนา. วารสารวงการศึกษา, 2(18), 98-101.
- สุรัตน์ พักน้อย. (2561). ภาพลักษณ์ของพระพุทธศาสนาในมุมมองของพุทธศาสนิกชนชาวไทย. วารสารมหาจุฬานาครพรรณ์, 5(3), 636-653.